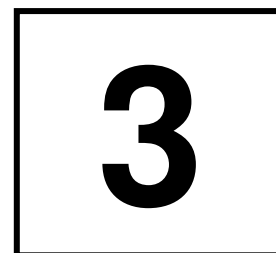

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน ระดับประถมศึกษา
โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี
เขต 5
PARTICIPATORY ACTION RESEARCH TO DEVELOP THE STUDENTS DISCIPLINE FOR
THE PRIMARY EDUCATION AT BAN KHOK YAI SCHOOL UNDER UBONRATCHATHANI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 5

จักรกรී งามสมบัติ*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์**

ดร.ระพีพรรณ ร้อยพิลา***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียน 2) หาแนวทางการพัฒนาวินัยนักเรียน 3) ติดตามผลและประเมินผลการพัฒนาวินัยนักเรียนโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4) ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการขั้นการสังเกตการณ์ ขั้นการสะท้อนกลับ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ประกอบด้วย กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 11 คน ได้แก่ ผู้วิจัย จำนวน 1 คน และผู้ร่วมวิจัย จำนวน 10 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน จำนวน 71 คน และกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 211 คน การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการ 2 วนรอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม และแบบสอบถามพฤติกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการพัฒนาวินัยนักเรียน โดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย และผู้ที่เกี่ยวข้อง การประเมินพฤติกรรมการพัฒนาวินัยนักเรียน

1. ผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการประชุมปรับปรุงคู่มือระเบียบวินัยนักเรียนในด้านความสะอาด ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการแต่งกาย และด้านการเข้าแถว พบว่า คณะครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวินัยนักเรียน และสามารถชี้แจงให้นักเรียนและผู้ปกครองได้ปฏิบัติร่วมกันอย่างถูกต้อง

2. ผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการประชุมชี้แจงการใช้คู่มือระเบียบวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกใหญ่ พบว่า นักเรียนผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในแนวปฏิบัติตามความจำเป็นที่ต้องนำมาเป็นกฎระเบียบข้อปฏิบัติของนักเรียนตามคู่มือระเบียบวินัยนักเรียน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจมากที่โรงเรียนได้ให้ความสำคัญในการช่วยเหลือดูแลนักเรียนในด้านระเบียบวินัยทำให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านวินัยไปในทางที่ดีขึ้น อีกทั้งยังช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้ดีขึ้นด้วย

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

3. ผลการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียนโดยใช้กิจกรรม การประกวดห้องเรียนดีเด่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมเยี่ยมบ้าน พบว่า ด้านความสะอาด นักเรียนมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบดูแลความสะอาด ทั้งในห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ ด้านการตรงต่อเวลา นักเรียนมีความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน ด้านการแต่งกาย นักเรียนแต่งกายสะอาด สุภาพเรียบร้อย ไม่ปล่อยเสื้อลอยชาย สวมรองเท้าถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน และด้านการเข้าแถว นักเรียนเข้าแถวเป็นระเบียบมากขึ้นไม่คุยกัน และไม่หยอกล้อกันในเวลาเข้าแถว ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ

4. ผลการประเมินพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียน คือ 1) การรักษาความสะอาด 2) การตรงต่อเวลา 3) การแต่งกาย 4) การเข้าแถว โดยผู้อำนวยการโรงเรียนครู และนักเรียน พบว่า วงรอบที่ 1 ก่อนการพัฒนาวินัยนักเรียน พฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการรักษาความสะอาด อยู่ในระดับน้อย หลังการพัฒนาวินัยนักเรียน พฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการรักษาความสะอาด อยู่ในระดับปานกลาง วงรอบที่ 2 หลังการพัฒนาวินัยนักเรียน พฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to investigate current states and problems about discipline of the student, 2) to find out guidelines to develop the students, 3) to monitor the develop the students at Ban Khok Yai School by using participatory action research 4 steps; the planning stage, the operation, the observations, and the reflection. The goal of this research include the study involved 11 people; includes a researcher and 10 co-researchers. Informants are a school director and parents of 71 students. And prospects for development Students in Grade 1 - 6 of 211 people. Tools used in this study were meeting recording form, recording of interview form, behavior observation form, and behavior questions form. Analysis of quantitative data were analyzed by percentage, mean, and standard deviation. The qualitative data is using content analysis.

The findings of this study were as follows:

The development of student discipline by using the student behavior observation, co-researcher interviewing and relevant, behavior and discipline of students assessment.

1. Results of monitoring and evaluating the performance of students in the discipline to improve the surface, punctuality, dressing, and the line revealed that teachers understand about student discipline, and can be explained to the students and their parents to understand together.

2. Results of monitoring and evaluation of the meeting to clarify the using manual of discipline at Ban Khok Yai school found that students and their parents understand of the practice as necessary to bring the regulatory practices of the student discipline manual. Parents are very satisfied that the school has focused on helping students in the discipline of students with behavior modification and discipline in a better way. It also helps students develop a better personality.

3. Results of monitoring and evaluation activities to improve discipline student using activities. Award for outstanding students, home room activity, guidance activities, home visiting, found that in cleaning aspect; students are responsible for their responsibility both classroom and field areas. In punctuality aspect, students have the right to attend and participate in school activities. In dressing aspect students dress clean. Refined I was not leisurely Wear the regulation school. In line aspect, students line up in a mess, not talk and tease each other in line.

4. The result of evaluation of behavior and discipline of students: 1) clean, 2) timeliness, 3) wear, 4) in line. A school director, teachers, and students found that the first cycle was before the development of the student discipline. Student Behavior and discipline of overall are in the middle level. Excepted for cleaning were at the low level. After the development of student discipline are at the high level. Excepted for cleaning. In the second cycle, after the development of student discipline, overall aspect were high level.

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตราที่ 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่ได้ชื่อว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ดังนั้นหลักสูตรแกนกลางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จึงมีหลักส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติอย่างเต็มศักยภาพเป็นแบบ องค์กรวมของมนุษย์ ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ให้เยาวชนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้กำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมเป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 3 - 6) สังคมคุณภาพ ที่ยึดหลักความสมดุล ความพอดี สามารถสร้างคน ทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกสาธารณะ พึ่งตนเองได้ คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีเมืองและชุมชนน่าอยู่ มีระบบดี มีประสิทธิภาพ ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ มีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ ได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุลกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบบการเมืองการปกครองโปร่งใส เป็นประชาธิปไตย ตรวจสอบได้ และมีความเป็นธรรมในสังคมไทยสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้คนไทย ทุกคนสามารถคิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้เท่าทันโลก เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถส่งสมทุนทางปัญญา รักษาและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 15) จะเห็นได้จากปัญหาการขาดวินัยของสังคมปัจจุบันความไม่มีวินัยทางด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศทางน้ำ ทางดินและทางเสียงการไม่มีวินัยทางสังคมทำให้มีการฝ่าฝืนกฎหมาย และระเบียบวินัยข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม มีการทุจริตขาดความรับผิดชอบ ไม่มีการตรงต่อเวลาและหน้าที่ ความไม่มีวินัยทางเศรษฐกิจ จะเห็นได้จากสังคมเกิดความฟุ่มเฟือยขาดการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ความไม่มีวินัยทางเศรษฐกิจมักจะปรากฏขึ้นในลักษณะการคดโกง การปลอมแปลงสินค้า การส่งสินค้าไม่ตรงเวลา การลอบขายสินค้าโดยการหลีกเลี่ยงภาษี ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและทำให้เสียภาพลักษณ์ของประเทศ ความไม่มีวินัยทางการเมืองจะเห็นได้จากการเมืองไม่มีกฎระเบียบกติกา ตามวิถีประชาธิปไตย มีการซื้อเสียงขายสิทธิ์ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญมาก

ของระบบการเมืองไทยในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงความไม่มีประสิทธิภาพทางการศึกษาในด้านการส่งเสริมการมีระเบียบวินัย และใช้วินัยในทางที่ไม่เหมาะสม เช่น ปัญหาเด็กหนีเรียน ติดเกมออนไลน์ การทะเลาะวิวาท การมั่วสุมยาเสพติดการใช้ความรุนแรงใน kalangan นักเรียนที่กระทำผิดเกินกว่าเหตุจนทำให้นักเรียนได้รับอันตรายซึ่งปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนเด็กและเยาวชนถือเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพประชากรในประเทศเพื่อให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป (มารศรี กลางประพันธ์. 2550 : 317) สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยมีตัวบ่งชี้คือ ผู้เรียนมีวินัยมีความรับผิดชอบ เช่นการตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา โดยเฉพาะกิจกรรมการเข้าแถวเคารพธงชาติ และรวมไปถึงการปฏิบัติตามกิจกรรมต่าง ๆ ความสุภาพเรียบร้อยมีสัมมาคารวะและมีการยาทา เช่นมารยาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ยิ้ม ไหว้ ทักทาย มารยาทในการรับประทานอาหาร ผู้เรียนรู้จักการประหยัลดอดออม เช่น การใช้ทรัพย์สินของตนเองอย่างรู้คุณค่า ผู้เรียนมีความเกรงใจผู้อื่น มีความกรุณาโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวมมีส่วนร่วมช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาและชุมชน รวมทั้งมีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและชุมชนในสังคม ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต เช่นการปฏิบัติตามระเบียบวินัยในการสอบไล่ ไม่ลอกการบ้าน และไม่ฉ้อโกงขโมยเหล่านี้ เป็นต้น (สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2550 : 20) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545) มาตรา 24 ได้ระบุให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น มีทักษะการจัดการสามารถเผชิญกับสถานการณ์และประยุกต์ความรู้มาแก้ปัญหาได้โดยผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้ได้ สัดส่วนที่สมดุลสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดี มีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นบิดามารดาผู้ปกครอง บุคลากรในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (จักษกริช บุญเดช และคนอื่นๆ. 2548 : 70-71)

โรงเรียนเปรียบเสมือนสถานที่จำลองบทบาทหน้าที่สมาชิกในสังคมให้นักเรียนฝึกฝนเพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้าโดยเด็กจะเจริญงอกงามด้วยการเอาอย่างการแนะนำ และการนำทาง ผู้ที่ควรจะเป็นตัวอย่างในการ นำทางที่ดีคือพ่อแม่ผู้ปกครอง และโรงเรียนในการสร้างระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นแก่เด็กจึงต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรก โดยการชี้แจงและตกลงด้วยเหตุผลของครูในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กยอมรับในข้อตกลงนั้นๆ สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรอิสระและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยมีเป้าหมายให้คนไทยมีคุณภาพเป็นคนเก่งคนดี และดำรงชีวิตที่เป็นสุขโดยได้กล่าวถึงคุณธรรมจริยธรรม โดยมีวินัยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำให้เป็นคนดี การมีวินัยในตนเองถือได้ว่าเป็นวินัยที่มีความสำคัญที่สุด ดังนั้นการดำเนินงานวินัยโรงเรียนจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีขึ้นด้วยความเอาใจใส่และเป็นงานที่สำคัญของโรงเรียน (ภัทรทิศา เริ่มรักษ์. 2553 : 4)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ในปัจจุบัน โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสที่เปิดจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ซึ่งส่วนใหญ่ นักเรียนมาจากชุมชนบริเวณเขตพื้นที่บริการของทางโรงเรียน และนักเรียนส่วนใหญ่มาจากสภาพครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างหรือพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไปทำงานต่างจังหวัด ซึ่งนักเรียนโดยส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งเป็นผู้สูงอายุ หรือญาติ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง ถึงแม้จะมีความรัก ความห่วงใย ในตัวบุตรหลาน แต่ความจำเป็นประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว จึงทำให้ไม่มีเวลาเอาใจใส่เท่าที่ควร ผลที่ตามมา คือ นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนนอกกรอบ ความมีระเบียบวินัยที่ดี โดยเฉพาะนักเรียนระดับประถมศึกษาอายุระหว่าง 7 - 12 ปี ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการดูแลอย่างใกล้ชิดจากบิดามารดา ผู้ปกครอง การห่างไกลหรือไม่ได้อยู่กับ บิดามารดา ของตนเอง ทำให้เด็กเกิดความหวาดหวั่น เมื่อเกิดปัญหาหรือความคับข้องใจก็ไม่สามารถขอ

คำปรึกษา จากบิดามารดาของตนเอง ทำให้ต้องไปปรึกษาเพื่อนๆ ของตนเอง ซึ่งอาจได้รับคำแนะนำที่ถูกต้อง หรืออาจได้รับการชักชวนหรือชักจูงไปประพฤติในสิ่งต่างๆ ที่ไม่ถูกไม่ควร ปัญหาทางด้านวินัยของนักเรียนในระดับประถมศึกษาที่มักพบเห็นอยู่เสมอ ก็คือปัญหา การรักษาความสะอาด จะเห็นได้ว่านักเรียนจะไม่ค่อยรักษาความสะอาดในสถานที่ต่างๆ ที่ตนเองได้ใช้บริการไม่ว่าจะเป็นที่บ้านหรือที่โรงเรียน การไม่ตรงต่อเวลา มักผัดวันประกันพรุ่ง เพราะนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการตรงต่อเวลา และคนไทยโดยทั่วไปมักให้อภัยในการทำอะไรก็ตามแล้วไม่สำเร็จตามเวลา หรือไม่ไปตรงตามเวลาที่นัดหมาย ในเรื่องด้านการแต่งกาย นักเรียนระดับประถมศึกษานิยมแต่งกายเลียนแบบดารา นักแสดง นักร้อง หรือศิลปินต่างๆ ที่ตนชื่นชอบและถือว่าการไม่แต่งกายให้ตรงตามข้อกำหนดของโรงเรียนเป็นส่วนที่ทำให้ เก้ เป็นจุดเด่นของตนเอง การเข้าแถวถือว่าเป็นไม่เบื่อไม่เมากับนักเรียนในทุกโรงเรียนและทุกระดับชั้น นักเรียนคนใดที่หลีกเลี่ยงไม่เข้าแถวได้ ถือว่าเป็นคนเก่ง น่าฟังและถือว่าการเข้าแถวไม่เข้าแถวจะเป็นการเข้าแถวเคารพธงชาติเข้าแถวซื้อของ เข้าแถวเพื่อรับอาหารกลางวัน หรือเข้าแถวเพื่อเดินทางกลับบ้าน เป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่ายและอับอาย ซึ่งถือว่าเป็นความคิดที่ผิด โรงเรียนมีหน้าที่พัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่มีความดีพร้อม ทั้งด้านความรู้ ความประพฤติต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ดี ซึ่งถือว่าถ้านักเรียนมีสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เขาเป็นเยาวชนที่ดี และเยาวชนจะเป็นกำลังสำคัญของชาติ ในการพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าต่อไป แต่การดำเนินงานที่ผ่านมาของโรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายสอดคล้องกับผลการรายงานประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 (พ.ศ.2549-2553) ได้กล่าวถึงผลการประเมินตนเองรอบแรก มาตรฐานที่ 1 ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับพอใช้ เปรียบเทียบกับผลการประเมินรอบสองพบว่าผู้เรียนมีคุณภาพดีขึ้น แต่ยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน. 2550 : 20-24) แต่ถึงอย่างไรก็ตามทางโรงเรียนยังยึดหลักการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ที่ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อนพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขโดยโรงเรียนกำหนดไว้ในแผนกลยุทธ์ ปีการศึกษา 2551-2555 และแผนปฏิบัติการประจำปีโดยกำหนดนโยบายของโรงเรียนให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์อย่างชัดเจน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าวินัยเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดไว้ในคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ถ้าการพัฒนาวินัยประสบความสำเร็จน่าจะเป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ และจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิต และสังคมในอนาคตถ้าไม่ได้รับการพัฒนาวินัย ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะทวีคูณมากยิ่งขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบต่อ การอยู่ร่วมกันในสังคมและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป ถึงแม้โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จะดำเนินงานพัฒนาวินัยนักเรียนตามแนวทางที่ทำอยู่แต่ยังไม่บรรลุตามเป้าหมายผู้วิจัยจึงต้องการที่จะค้นคว้าหาแนวทางในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียน เพื่อให้เป็นนักเรียนที่มีความประพฤติที่ดี ที่น่ายกย่อง และเกิดความภาคภูมิใจแก่ผู้พบเห็นและผู้เกี่ยวข้อง และตามเป้าหมาย ที่โรงเรียนกำหนดไว้ ตามสภาพและข้อจำกัดโรงเรียนซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายร่วมกันโดยอาศัยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งคาดหวังว่าการวิจัยแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ จะช่วยพัฒนาวินัยนักเรียนให้ดีขึ้นทำให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

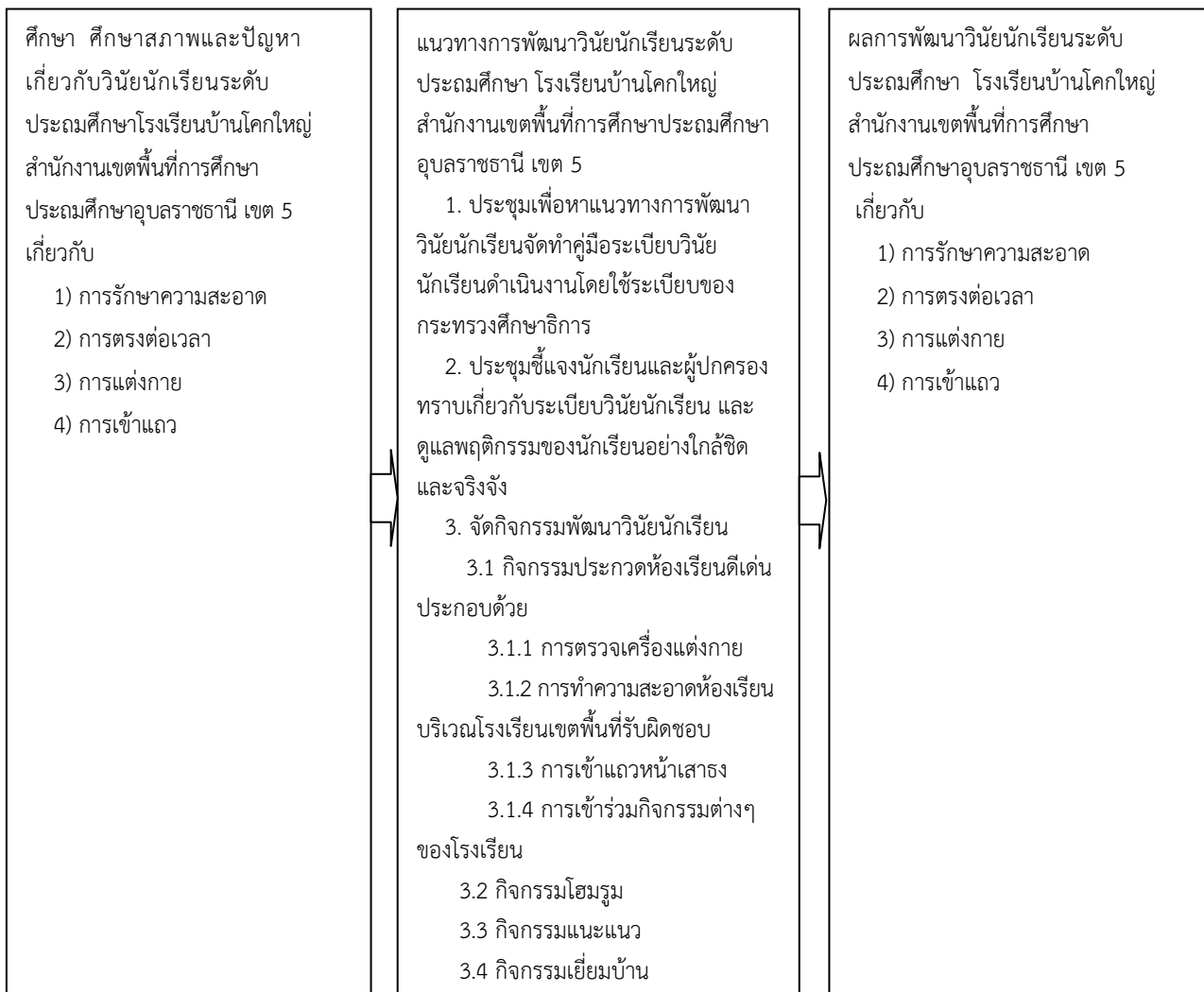
ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาวินัยนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
3. เพื่อติดตามผลและประเมินผลการพัฒนาวินัยนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาวินัยนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ ในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย แบ่งเป็น

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 11 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 10 คน ประกอบด้วย

1.1.2.1 หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน

1.1.2.2 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 9 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 71 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน

1.2.2 นักเรียนโรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 35 คน เป็นตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 - 6 รวม 7 ห้อง (เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 2 ห้อง) ห้องละ 5 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีความประพฤติดีมากที่สุด 1 คน ประพฤติอยู่ในระดับดี 1 คน ประพฤติระดับปานกลาง 1 คน ค่อนข้างมีปัญหา 1 คน และมีปัญหามาก 1 คน

1.2.3 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 35 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.3 กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 211 คน ประกอบด้วย

1.3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 100 คน

1.3.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 111 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจและวางแผน ได้แก่ แบบบันทึกการประชุม และแบบสัมภาษณ์

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียน ได้แก่ คู่มือระเบียบข้อปฏิบัติของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 แบบบันทึกการปฏิบัติหน้าที่ของครูเวรประจำวันและครูที่ปรึกษาและผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียน

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลและสรุปผลสะท้อนกลับของการปฏิบัติได้แก่ แบบบันทึกการประชุมแบบสอบถามการพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียน

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น คือ แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกสังเกตแบบสอบถามการพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียน จากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับการพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียน ระดับประถมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนกิจกรรมการพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียน ดังนี้

1. สํารวจสภาพและปัญหา

1.1 ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจสํารวจสภาพ ปัญหา สร้างความตระหนัก ถึงความจําเป็นในการพัฒนาวิยั นักรเรียน

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกตการบริบทของบพทของโรงเรียนและชุมชนเพื่อใหัทราบถึงสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลสร้างเครื่องมือในการวิจัย การพัฒนาวิยั นักรเรียนโรงเรียน

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบการสังเกต แบบสอบถาม แบบบันทึกการ ประชุม เกี่ยวกับการพัฒนาและหลังการพัฒนาวิยั นักรเรียน

1.4 ระยะเวลาในการดําเนินการขั้นนี้เริ่ม ในช่วงเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2554

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาแนวทางการพัฒนาวิยั นักรเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สํานักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5 จากการศึกษาเอกสารและแบบบันทึกการประชุม โดยกําหนดแนวทางการพัฒนาวิยั นักรเรียนตามขอบข่ายแผนงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ปรับปรุงคู่มือระเบียบวิยั นักรเรียน

2.2 ประชุมชี้แจงการใช้คู่มือระเบียบวิยั นักรเรียน

2.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาวิยั นักรเรียน ประกอบด้วย

2.3.1 กิจกรรมประกวดห้องเรียนดีเด่น คือ

2.3.1.1 การตรวจเครื่องแต่งกาย

2.3.1.2 การทำความสะอาดห้องเรียน บริเวณโรงเรียนเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2.3.1.3 การเข้าแถวหน้าเสาธง

2.3.1.4 การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

2.3.2 กิจกรรมโฮมรูม

2.3.3 กิจกรรมแนะแนว

2.3.4 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน

3. ดําเนินการประเมินผลการพัฒนาแก้ไขปัญหาคัดตามและประเมินผลความพึงพอใจต่อการดําเนินการพัฒนาวิยั นักรเรียน ตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม PAOR สรุปลและรายงานผลการดําเนินงานรูปแบบการพัฒนาวิยั นักรเรียน แก้ปัญหานักรเรียนที่ทําคิดระเบียบวิยั นักรเรียนโรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สํานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

4. ผู้วิจัยดําเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐาน คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกต ผู้วิจัยได้ วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จัดรูปแบบหมวดหมู่เป็นแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาวิยั นักรเรียน ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สังกัด สํานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5

1.1 จากการศึกษาสภาพเกี่ยวกับการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ โดยการวิเคราะห์เอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และผู้ปกครอง เข้าเสนอต่อที่ประชุม ณ ห้องประชุม ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ ที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็นและพิจารณาร่วมกัน และเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีพฤติกรรมด้านวินัยอยู่ในระดับดี ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 อยู่ในระดับควรปรับปรุง ควรได้รับการแก้ไขพฤติกรรมด้านวินัย ดังต่อไปนี้

1) การรักษาความสะอาด สภาพโรงเรียนมีการแบ่งเวรหน้าที่ในการรับผิดชอบทำความสะอาด

2) การตรงต่อเวลา สภาพนักเรียนมาโรงเรียนและร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่โรงเรียนกำหนด เฉพาะเวลาวันที่มีกิจกรรมที่ครูนัดหมายหรือบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรม

3) การแต่งกาย พบว่า สภาพโรงเรียนมีกฎระเบียบข้อตกลง ในการแต่งกายในโรงเรียนการสวมเครื่องแบบที่ถูกต้อง ทรงผม เสื้อ กางเกง การสวมรองเท้า ถุงเท้า เข็มขัด ตามระเบียบ ข้อบังคับและแนวปฏิบัติของโรงเรียนบ้านโคกใหญ่ และถูกต้องตามกาลเทศะ

4) การเข้าแถว พบว่า สภาพการโรงเรียนมีกฎระเบียบข้อตกลงในการเข้าแถวทำกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน

1.2 จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ โดยการวิเคราะห์เอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และผู้ปกครอง เข้าเสนอต่อที่ประชุมครู ณ ห้องประชุมฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ ที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็นและพิจารณาร่วมกัน และเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ควรได้รับการปรับปรุงดังนี้

1) การรักษาความสะอาด ปัญหานักเรียนมาโรงเรียนสายมีเวลาทำความสะอาดเขตพื้นที่บริเวณที่รับผิดชอบน้อย หรือนักเรียนรับผิดชอบเฉพาะงานที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

2) การตรงต่อเวลา ปัญหานักเรียนขาดความเอาใจใส่ในการทำงานเวลาครูสั่งให้ร่วมกิจกรรมต่างๆ นักเรียนขาดความรับผิดชอบในการร่วมกิจกรรม

3) การแต่งกาย พบว่า ปัญหานักเรียนแต่งกายผิดระเบียบของทางโรงเรียนสวมชุดพลศึกษามาโรงเรียนทุกวัน ปลดปล่อยลอยชาย ไม่สวมรองเท้าผ้าใบ ไม่ใส่เข็มขัด

4) การเข้าแถว พบว่า ปัญหานักเรียนเข้าแถวไม่เป็นระเบียบคุยกันเสียงดังในแถว หยอกล้อกันในแถว ชอบกินอาหารในแถวขณะเข้าแถวทำกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียน หลีกเลียงหลบหนีเวลาที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับระบบแถวหรือครูสั่งให้จัดแถวแล้วไม่ชอบปฏิบัติตาม

2. แนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน ดังนี้

1. การปรับปรุงคู่มือระเบียบวินัยนักเรียน โดยการประชุมระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียนกับคณะครู ซึ่งนำเสนอสภาพและปัญหาการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน โดยการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสำรวจและร่วมกันวางแผนการดำเนินงานพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน กำหนดระบบการดำเนินงานวินัยนักเรียนโดยมีความเห็นตรงกันว่าควร ปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและแนวปฏิบัติ รวมทั้งบทลงโทษสำหรับนักเรียนที่ทำผิดวินัย คือ ด้านการแต่งกาย อย่างชัดเจน มีคู่มือระเบียบข้อปฏิบัติเพื่อให้ทุกคนรับทราบแนวปฏิบัติร่วมกัน และเห็นว่าครูลงโทษนักเรียนด้านการตัดคะแนนความประพฤติ ควรมีการดำเนินการที่ชัดเจนและได้กำหนดให้ฝ่ายปกครองร่วมมือกับฝ่ายวิชาการงานวัดและประเมินผลเป็นผู้ไปศึกษาวิธีการดำเนินการดำเนินงานและให้ผู้ปกครองกำกับดูแลพฤติกรรมเด็กในการปกครองอย่างใกล้ชิด เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียน โดยทางโรงเรียนจะจัดทำหนังสือฝากกับนักเรียนไปให้ผู้ปกครองทราบ และมาร่วมงานทุกครั้ง เว้นแต่มีความจำเป็นด้วยเหตุอันควร ให้ครูเวรเข้มงวดกับนักเรียนที่ทำผิด ให้ครูเปลี่ยน

พฤติกรรมการสอนโดยใช้สื่อนวัตกรรมแหล่งเรียนรู้และวิธีสอนใหม่ๆ ให้เด็กสนใจ ใช้เทคนิคการเสริมแรงโดยการยกย่องชมเชยให้นักเรียนมีกำลังใจ

2. ประชุมชี้แจงระเบียบวินัยนักเรียน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมรับฟังแนวทางเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียนคือ นักเรียนโรงเรียนบ้านโคกใหญ่ทุกระดับชั้น และผู้ปกครองนักเรียน โดยมีผู้อำนวยการเป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการประชุมชี้แจงระเบียบวินัยนักเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับโครงการพัฒนานักเรียนเพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครองเข้าใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยของโรงเรียน ระเบียบข้อกำหนด และบทลงโทษสำหรับผู้ทำผิดกฎระเบียบของทางโรงเรียน โดยทางโรงเรียนชี้แจงให้ผู้ปกครองนักเรียนรับทราบ และสร้างข้อตกลงในการดูแลบุตรหลานของตนเอง ในการปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยที่ทางโรงเรียนกำหนดขึ้น และเอาใจใส่อย่างจริงจัง

3. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนามีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านความมีวินัย ประกอบด้วย 1) กิจกรรมประกวดห้องเรียนดีเด่น โดยมีกิจกรรมย่อย คือ การตรวจเครื่องแต่งกาย การทำความสะอาดห้องเรียน บริเวณโรงเรียนเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมการเข้าแถวหน้าเสาธง การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน 2) กิจกรรมโฮมรูม 3) กิจกรรมแนะแนว และ 4) กิจกรรมเยี่ยมบ้าน

3. ผลการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปรากฏผลดังนี้

1. การติดตามและประเมินผลการปรับปรุงคู่มือระเบียบวินัยนักเรียน พบว่า คู่มือที่ปรับปรุงใหม่เป็นคู่มือที่มีความชัดเจนในประเด็นต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านความสะอาด ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการแต่งกาย และด้านการเข้าแถว ทำให้คณะครูเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกใหญ่ตรงกัน และสามารถชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนักเรียนและผู้ปกครองได้ปฏิบัติร่วมกันอย่างถูกต้องและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. การติดตามและประเมินผลการประชุมชี้แจงระเบียบวินัยนักเรียน พบว่า กิจกรรมการประชุมชี้แจงการใช้คู่มือระเบียบวินัยนักเรียน มีการดำเนินงานไปด้วยดี นักเรียนและผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในแนวปฏิบัติตามความจำเป็นที่ต้องนำมาเป็นกฎระเบียบข้อปฏิบัติของนักเรียนตามคู่มือระเบียบวินัยนักเรียน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจมากที่โรงเรียนได้ให้ความสำคัญในการช่วยเหลือดูแลนักเรียนในด้านระเบียบวินัย และนำคู่มือระเบียบวินัยนักเรียนมาให้นักเรียนปฏิบัติ ทำให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านวินัยไปในทางที่ดีขึ้น อีกทั้งยังช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้ดีขึ้นด้วย

3. การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนโดยมีกิจกรรมดังนี้

3.1 การประกวดห้องเรียนดีเด่น ซึ่งมีกิจกรรมย่อยดังต่อไปนี้

1) การตรวจเครื่องแต่งกาย พบว่า นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการแต่งกายถูกระเบียบของทางโรงเรียนมากขึ้นจากการตรวจการแต่งกายของนักเรียนในแต่ละวัน นักเรียนแต่งกายสะอาด เรียบร้อย ไม่ปล่อยเสื้อลอยชาย สวมรองเท้าถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ผลการประกวดห้องเรียนดีเด่นเรื่องการเครื่องแต่งกายยอดเยี่ยมประจำปีการศึกษา 2554 ได้รับรางวัลใบประกาศเกียรติคุณจากผู้อำนวยการโรงเรียน ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2554 คือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คะแนนรวม 87 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยมี นางสมคิด วงศ์ป้อม เป็นครูประจำชั้น

2) การทำความสะอาดห้องเรียน พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบดูแลความสะอาด ทั้งในห้องเรียนและเขตพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งเห็นได้จากนักเรียนมาโรงเรียนเข้าชั้นเพื่อมาทำความสะอาดตามหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง ผลการประกวดห้องเรียนดีเด่นเรื่องความรับผิดชอบการทำความสะอาดห้องเรียน บริเวณโรงเรียนเขตพื้นที่รับผิดชอบยอดเยี่ยมประจำปีการศึกษา 2554 ได้รับรางวัลใบประกาศเกียรติคุณจากผู้อำนวยการโรงเรียน ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2554 คือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 คะแนนรวม 85 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยมีนางอัญชลี สุนยานัย เป็นครูประจำชั้น

3) การเข้าแถวหน้าเสาธง พบว่านักเรียนมาโรงเรียนก่อน 08.00 น.และมาทันเข้าแถวเพื่อเข้าร่วมทำกิจกรรมหน้าเสาธง นักเรียนเข้าแถวเป็นระเบียบมากขึ้นไม่คุยกัน และไม่หยอกล้อกันในเวลาเข้าแถว ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ผลการประกวดห้องเรียนดีเด่นเรื่องการเข้าแถวหน้าเสาธงยอดเยี่ยมประจำปีการศึกษา 2554 ได้รับรางวัลใบประกาศเกียรติคุณจากผู้อำนวยการโรงเรียน ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2554 คือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 คะแนนรวม 86 คะแนน และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คะแนนรวม 85 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยมีนายประเสริฐ กอมนิ เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 และนางเทียมแซ นามจำปา เป็นครูประจำชั้น

4) และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน พบว่า นักเรียนมีความร่วมมือเป็นอย่างดีในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมของทางโรงเรียน และปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ผลการประกวดห้องเรียนดีเด่นเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ยอดเยี่ยมประจำปีการศึกษา 2554 ได้รับรางวัลใบประกาศเกียรติคุณจากผู้อำนวยการโรงเรียน ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2554 คือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คะแนนรวม 87 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยมีนางเทียมแซ นามจำปา เป็นครูประจำชั้น

3.2 กิจกรรมโฮมรูม พบว่านักเรียนมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น กล้าแสดงออก แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเมื่อมีการทำงานร่วมกับเพื่อนในห้องเรียน ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการร่วมกิจกรรม นักเรียนจะมีความตรงต่อเวลา แต่งกายถูกระเบียบตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนและมีความรับผิดชอบในการรักษาความสะอาดห้องเรียนห้องปฏิบัติการ และบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ ทำให้บริเวณโรงเรียนสะอาด มีบรรยากาศดี ช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้นักเรียนได้รับการปลูกฝังความมีวินัย โดยนักเรียนร่วมกิจกรรมโฮมรูมทุกวันจันทร์ เวลา 08.30 - 09.30 น.

3.3 กิจกรรมแนะแนว พบว่า นักเรียนรู้แนวทางในการปฏิบัติตน หรือทำความเข้าใจตนเองรวมถึงการพัฒนาตนเองให้มีความรับผิดชอบในตนเองมีมารยาท ทักษะชีวิต และให้มีระเบียบวินัยตามระเบียบของทางโรงเรียน นำไปใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้นได้เป็นสร้างจิตสำนึกการพัฒนาวินัยให้เกิดขึ้นในจิตใจของนักเรียนเพื่อที่จะเป็นคนที่ดีในโรงเรียน และสังคมต่อไป มีความรับผิดชอบในเรื่องการมาเรียนตรงต่อเวลาในการเข้าเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน และมีความรับผิดชอบในเรื่องระเบียบวินัยการแต่งกายมากยิ่งขึ้น ตระหนักถึงความสำคัญของวินัยนักเรียนทุกด้าน โดยนักเรียนร่วมกิจกรรมแนะแนว ทุกวันพุธ เวลา 15.30 - 16.30 น.

3.4 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน พบว่า นักเรียนมีความเป็นกันเองกับครูมากขึ้น มีการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ ผลจากการทำกิจกรรมนี้ทำให้ครูได้รับทราบปัญหาและให้คำแนะนำนักเรียนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมโดยได้รับความร่วมมือด้วยดีจากผู้ปกครอง ผู้ปกครองให้การไว้วางใจครูในการกำกับดูแลระเบียบวินัย นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้นได้ โดยครูจะออกเยี่ยมบ้านนักเรียนวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ หรือหลังเวลาเลิกเรียน

4. การประเมินพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียน คือ 1) การรักษาความสะอาด 2) การตรงต่อเวลา 3) การแต่งกาย 4) การเข้าแถว โดยผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และนักเรียน พบว่า วงรอบที่ 1 ก่อนการพัฒนาวินัยนักเรียน พฤติกรรมความมีพัฒนาวินัยของนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการรักษาความสะอาด อยู่ในระดับน้อย หลังการพัฒนาวินัยนักเรียน พฤติกรรมความมีพัฒนาวินัยของนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการรักษาความสะอาด อยู่ในระดับปานกลาง วงรอบที่ 2 หลังการพัฒนาวินัยนักเรียน พฤติกรรมความมีพัฒนาวินัยของนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ผลการวิจัยพบว่า การประเมินพฤติกรรมการมีความมีวินัยของนักเรียน หลังการพัฒนาวินัยนักเรียน พฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โรงเรียนควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในเรื่องที่เป็นปัญหาในงานหรือหน่วยงานที่ตนเองปฏิบัติหน้าที่อยู่ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลดีต่อโรงเรียน

1.2 โรงเรียนควรส่งเสริม การทำวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาวินัยนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 ระดับกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา หรือระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

2.1 การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเหมาะที่จะนำมาพัฒนาสถานศึกษา เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนากิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม

2.2 โรงเรียนสามารถนำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์ใช้พัฒนางานด้านอื่นๆ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการงานวิชาการโรงเรียน การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และนำขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาปรับใช้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการ ขั้นการสังเกตการณ์ และขั้นการสะท้อนกลับ

2.3 ครูที่ปรึกษาประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูเวรประจำวันควรให้ความร่วมมือกัน มีการประชุมปรึกษาหารือมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

2.4 ควรมีการประสานงานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการนักเรียน นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนตลอดไป

2.5 ครูควรจัดให้มีโครงการ งาน และกิจกรรมเพื่อพัฒนา และส่งเสริมวินัยนักเรียนในด้านต่างๆ ที่หลากหลาย และทันสมัยเพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้มีระเบียบวินัยและคุณธรรมจริยธรรมติดตัวไปจนเป็นนิสัย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (ฉบับปรับปรุง 2545). กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิคการพิมพ์, 2542.

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. การสังเคราะห์รูปแบบกาพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยในด้านความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง. กรุงเทพฯ : ศูนย์สภาดพร้าว, 2542.

จักรกริช บุญเดช และคนอื่นๆ. คู่มือข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 2548.

มารศรี กลางประพันธ์. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม : โครงการตำราวิชาการเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2550.

ภัทธิชา เริ่มรักษ์. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการส่งเสริมวินัยนักเรียนโรงเรียนเจริญศิลป์ศึกษา “โพธิ์คำอนุสรณ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2553.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา(องค์การมหาชน), สำนักงาน. รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต5. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา, 2550.